

Kredītiestāžu un uzņēmumu sadarbība
naudas atmazgāšanas novēršanā

NILLTPF riski un risinājumi uzņēmumu darbībā

2021. gada 27. maijā

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

EY

Building a better
working world

Jānis Kauliņš, CFA, FCCA, CIA, CAMS-Audit, CISSP

Partneris

Izmeklēšanas & Integritātes pakalpojumi

Tālruna Nr.: +371 2515 0995

E-pasts: janis.kaulins@lv.ey.com

Pamatinformācija

- ▶ Jānis Kauliņš ir EY partneris, vadot Baltijas izmeklēšanas un integritātes konsultāciju nodaļu.
- ▶ Jānim ir trīspadsmit gadu liela profesionālā pieredze gan konsultāciju, gan revīzijas pakalpojumu sniegšanā. Ir piedalījies dažāda mēroga projektu vadīšanā kā arī sniedzis atbalstu dažādu starptautisku projektu īstenošanā.

Izglītība

- ▶ Bakalaura grāds ekonomikā - matemātikā un psiholoģijā, Lawrence University, USA
- ▶ Rīgas Ekonomikas augstskola, *Stockholm School of Economics in Riga*

Kvalifikācijas

- ▶ Sertificēts naudas atmazgāšanas apkarošanas speciālists (CAMS) ar papildus sertifikātu auditā (CAMS-Audit)
- ▶ Sertificēts finanšu analītiķis (CFA)
- ▶ Zvērinātu sertificētu grāmatvežu asociācijas biedrs (ACCA)
- ▶ Sertificēts informācijas sistēmu drošības speciālists (CISSP)
- ▶ Sertificēts iekšējais auditors (CIA)

Saturs

---

1. Kas ir noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija/terorisma un proliferācijas finansēšana?
2. Kas ir sankcijas? Kādi ir to veidi?
3. Kāpēc uzņēmumi saskaras ar NILLTPFN likuma normām un prasībām?
4. Kā uzņēmums var mazināt NILLTPF riskus?

Saīsinājumi:

NILL - noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija

TPF - terorisma un proliferācijas finansēšana

NILLTPFN - noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršana

FID - Finanšu izlūkošanas dienests

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija: **Kas tas ir?**

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija jeb "naudas atmazgāšana" ir darbību kopums, kurā personas, izmantojot dažādus veidus un metodes, cenšas slēpt nelegāli iegūtu līdzekļu izcelsmi, piedēvējot tai likumīgu dabu.

Terorisma un proliferācijas finansēšana ir darbību kopums, kas ir vērsts uz tādu organizāciju / apvienību finansēšanu, kas kaitē sabiedrībai un apdraud tās drošību, izmantojot vardarbīgas metodes.

NILL pamatā tiek īstenota 3 posmos:

1

Ievietošana
(*placement*)

Līdzekļi tiek ievietoti finanšu sistēmā / sektorā.

2

Izkārtošana
(*layering*)

Līdzekļi tiek maskēti, izmantojot sarežģītu darījumu struktūru.

3

Integrācija
(*integration*)

Līdzekļi tiek "iepludināti" atpakaļ ekonomikā ar fiktīvu līdzekļu izcelsmi.

Sankciju režīmi: **Kas tie ir?**

Sankcijas ir ierobežojoši pasākumi vai aizliegumi ar mērķi atjaunot drošību un mieru gan vietējā, gan starptautiskā mērogā. Par to uzskaitījumu ir atbildīgas starptautiskās organizācijas, citas valstis, kā arī apvienības (piemēram, Eiropas Savienība).

Latvijā piemērojamo sankciju saraksti:

Sankciju veidi:

1	Apvienoto Nāciju Organizācijas sankcijas			Finanšu ierobežojumi
2	Eiropas Savienības sankcijas	→		Civiltiesiskie ierobežojumi
3	Amerikas Savienoto Valstu sankcijas	→		Ieceļošanas ierobežojumi
4	Ziemeļatlantijas Līguma organizācija sankcijas			
5	Ministru Kabineta nacionālās sankcijas	→		Stratēģiskas nozīmes preču un citu preču aprites ierobežojumi
6	Citu starptautisku organizāciju sankcijas			Tūrisma pakalpojumu sniegšanas ierobežojumi

NILLTPFN likums: **Subjekti un darbības**

NILLTPFN likuma mērķis ir novērst noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma un proliferācijas finansēšanu.

Daži no NILLTPFN likuma subjektiem:

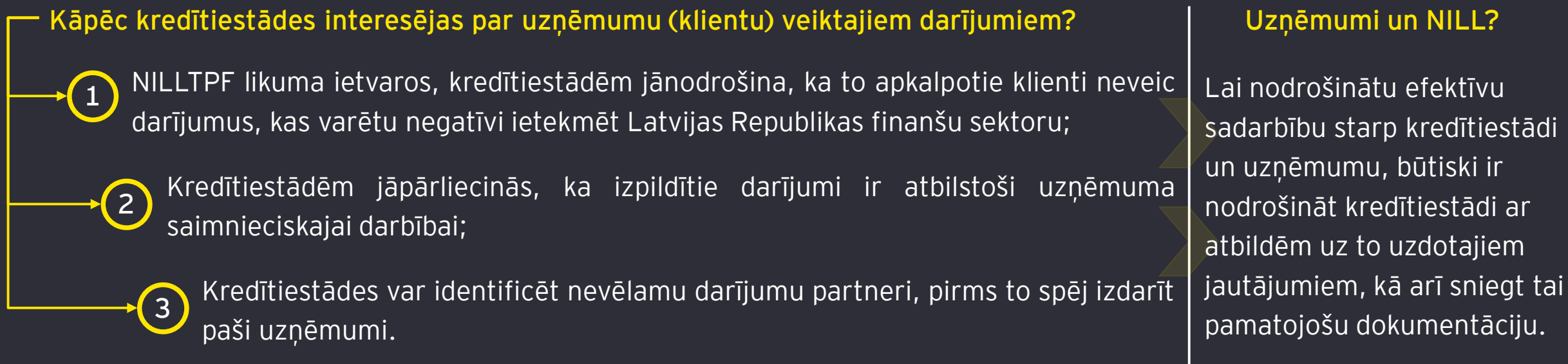
- ▶ **Kredītiestādes.**
- ▶ Citas finanšu iestādes.
- ▶ Ārpakalpojuma grāmatveži.
- ▶ Zvērināti revidenti.
- ▶ Nodokļu konsultanti.
- ▶ Zvērināti notāri / advokāti.
- ▶ Virtuālās valūtas pakalpojuma sniedzēji.
- ▶ Maksātnespējas procesa administratori.

Ko kredītiestādēm (un citiem likuma subjektiem) ir pienākums darīt?

- 1 Izstrādāt iekšējās sistēmas un procedūras naudas atmazgāšanas un sankciju apiešanas novēršanai
- 2 Identificēt klientu
- 3 Pazīt savu klientu
- 4 Noskaidrot līdzekļu un labklājības izcelsmi
- 5 Uzraudzīt darījumus
- 6 Pārliedzināties, ka izpildītie darījumi ir ekonomiski pamatoti un attaisnojami
- 7 Pieprasīt informāciju, ja rodas neskaidrības
- 8 Ziņot par aizdomīgiem darījumiem / sankciju apiešanas mēģinājumiem

Uzņēmumi: NILLTPF risks un izrietošā uzraudzība

- ! Uzņēmumi nav uzskatāmi par subjektiem NILLTPFN likuma izpratnē, tomēr saskaņā ar NILLTPFN likuma 3¹ pantu, arī uzņēmumiem ir pienākums sniegt informāciju FID par katru aizdomīgo darījumu, ko tie identificē.

Vai NILLTPF riskiem var būt būtiskas sekas?

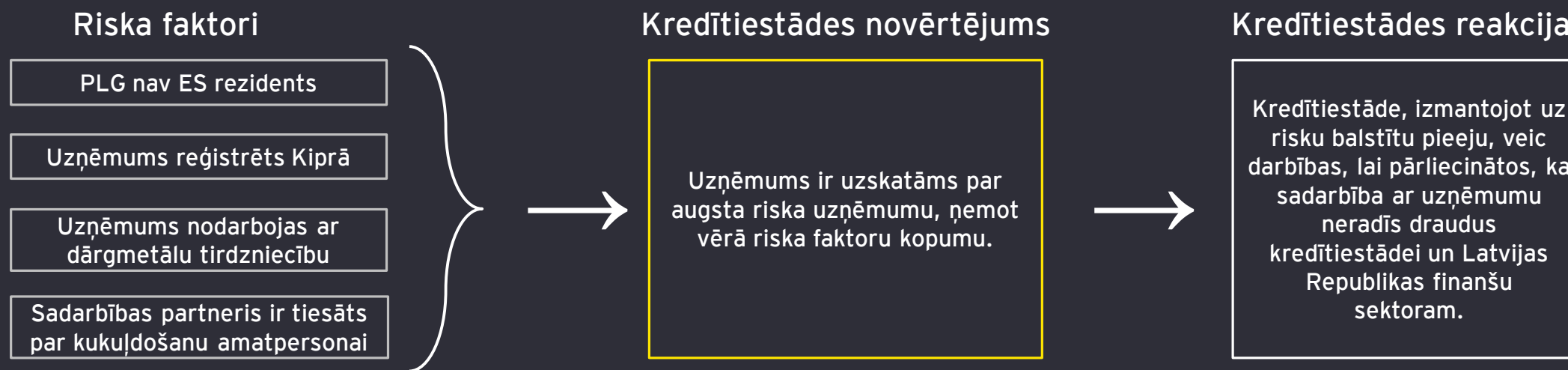
Kredītiestādēm ir jāpārzina uzņēmumu darbība, un NILLTPF risku identificēšana var radīt būtisku ietekmi uz saimniecisko darbību un reputāciju:

- ▶ Apjomīgi informācijas pieprasījumi;
- ▶ Apgrūtinātas finanšu operācijas;
- ▶ Ierobežota kontu darbība;
- ▶ Negatīvas informācijas apmaiņa.

Uzņēmumi: Paaugstināta riska pazīmes/faktori

Zemāk norādīti ilustratīvi paaugstināta riska pazīmes/faktori, kas var piemist uzņēmumiem:

- ▶ Uzņēmuma saimnieciskā darbība saistīta ar augsta riska industriju (piemēram, metāla/alumīnija tirdzniecība);
- ▶ Uzņēmuma patiesā labuma guvējs (PLG) nav Latvijas Republikas rezidents;
- ▶ Uzņēmums saņem maksājumus no augsta riska trešajām valstīm (piemēram, Jemenas);
- ▶ Uzņēmums ir reģistrēts ārvalstīs, kā arī saimnieciskā darbība nenotiek Latvijas Republikā, bet uzņēmums vēlas atvērt kontu kredītiestādē Latvijas Republikā;
- ▶ Uzņēmuma īpašnieku struktūra ir sarežģīta/daudzslāņaina, iekļaujot vairākas jurisdikcijas;
- ▶ Par uzņēmuma sadarbības partneriem ir pieejama negatīva rakstura informācija.

Kā uzņēmumi var mazināt NILLTPF riskus?

Trešo pušu risku vadība:

Trešo pušu risku pārraudzība - izmantojot uz risku balstītu pieeju - palīdz efektīvi vadīt iespējamus riskus, kā arī stiprināt sadarbību ar kredītiestādēm, nodrošinot tām pilnīgu un kvalitatīvu informāciju par piegādātājiem un klientiem.

Sadarbības uzsākšana

- ▶ Definēti sadarbības uzsākšanas noteikumi;
- ▶ Sadarbības uzsākšanas process;
- ▶ Partnera ieinteresēto personu identificēšana;
- ▶ Sākotnējs partnera riska novērtējums.

Sadarbības partnera izpēte

- ▶ Publiskas informācijas izpēte;
- ▶ PLG identificēšana un publiskas informācijas izpēte;
- ▶ Saimnieciskās darbības izvērtēšana;
- ▶ Sniegto pakalpojumu racionalitāte/atbilstība darbībai.

Līguma izpilde

- ▶ Līguma izpildes noviržu identifikācija;
- ▶ Noviržu paziņošana vadībai.
- ▶ Līguma noteikumu izpildes uzraudzība;
- ▶ Līdzekļu kustības uzraudzība (saņemto un veikto maksājumu dinamika);

Sadarbības izbeigšana

- ▶ Definēti sadarbības izbeigšanas noteikumi;
- ▶ Dokumentācijas un korespondences saglabāšana.

About EY

EY is a global leader in assurance, tax, transaction and advisory services. Worldwide, our 270,000 people are united by our shared values and an unwavering commitment to quality. We make a difference by helping our people, our clients and our wider communities achieve their potential. For more information, please visit www.ey.com.

Globally, we operate under common professional, ethical and independence standards. Our offices around the world use the same audit methodology and are linked through an integrated technology platform to enable instantaneous communication and collaboration among team members, regardless of location. Our approach towards global alignment is manifested in the set-up of four geographic areas.

EY in the Baltic States

EY commenced its operations in the Baltic States in the mid-1990s and opened offices in Riga, Vilnius, and Tallinn. Our company is part of EY Central, Eastern and Southeastern Europe & Central Asia (CESA) region and we closely cooperate with other offices in this region. Since 2004 EY is the largest practice for assurance in the Baltic States.

EY Baltic provides assurance, accounting, corporate and transaction advisory services and tax consulting services. Our employees are well experienced in audit, accounting, tax and corporate legislation, as well as other regulatory enactments. Currently, EY Baltic employs 650 experts and the total revenues for the year ended 30 June 2019 amounted to EUR 38,7 million.

Our contacts,

Ernst & Young Baltic SIA
Muitas str. 1a,
Riga LV1010
Latvia
Tel.: +371 6 704 3801
Fax: +371 6 704 3802
riga@lv.ey.com
www.ey.com